

Records damunt posagots

per Josep Àngel Costa 'Soldat'

Em va impactar des del moment en què el vaig conèixer. Era l'estiu de 1989 i estàvem al Cafè Bar Balafi, el nostre primer lloc de trobada en l'adolescència. Allí passàvem les tardes jugant a cartes i en Manu va venir aquell dia amb un grapat de gent de Joan XXIII, companys de classe del seu cosí Marcos Marí Bofill. Vàrem ajuntar taules els dos grups per fer una partida de l'Uno, un joc que tenia com a al·licient principal el càstig físic a qui perdia. La penitència consistia a oferir el braç i rebre al canell una manegada amb els dits índex i cor allargats de cada un dels participants. Vaig arribar a veure algun al·lot aguantant-se les llagrimetes si havia tengut mala sort repetida durant partides multitudinàries i li queien un bon grapat de *masquis*, com denominàvem aquests cops.

En realitat, no tenia gaire estratègia, només calia tirar una carta del mateix pal o número que la darrera que hi hagués damunt el tapet. Quan en tiraves la penúltima, havies de dir "*uno*", com el nom del joc. Però, si pronunciaves la paraula clau en qualsevol altre moment de la partida, rebies una ronda de *masquis*, a més d'agafar un parell de cartes com a càstig afegit. Jo tenia un truc que mai fallava quan em tocava jugar amb algun desconegut. A la tercera tirada, després del torn del nouvingut, me'l mirava molt seriós i li cridava l'atenció de manera ferma.

—Però què fas? Has posat dos cartes.

—No, n'he posat una.

Sempre aconseguia la resposta inevitable, que donava pas a una

Un sopar en juliol de 2013. Per ordre, Pere Joan Martorell, Josep Lluís Aguiló i Manel Marí (fotografia: Lluís Roda).

celebració cruel amb una ronda de *masquis*. Però el cosí de Marcos, perquè ni tan sols sabia com es deia en aquell moment, va aixecar la cara amb tota la parsimònia del món.

—Sí.

Em tornava la mateixa mirada inquisitiva, però sense rebuig ni agressivitat. Jo notava que per dins se'n reia amb complicitat, com dient "t'has equivocat amb mi, però m'has caigut bé". Unes partides després, amb nous jugadors, en Manu va usar el meu truc, amb èxit, contra un dels que s'acabaven d'incorporar. Vàrem mirar-nos de nou i ens vàrem fer el primer fart de riure junts.

De seguida el vàrem deixar formar part de la taula dels que

jugàvem a tuti. Després repetiríem en Nadal, Setmana Santa, una altra vegada en acabar el curs i cada vegada que podia escapar-se a la casa de la seva família a Eivissa. A poc a poc, va deixar de ser *el valencià* i va passar a ser el nostre Manu.

Durant el batxillerat, va intentar, sense cap mena d'èxit, contagiar-nos de la seva militància en sindicats estudiantils, però tampoc no li va importar gaire. En aquells anys, ja era habitual que Manu fos al Balafi una bona estona abans de l'hora en què quedàvem. Sempre devora d'una finestra, buscant la llum natural i un mirador per contemplar la vida del carrer. Potser li servia d'inspiració pel vers que tenia entre mans, amb la seva lli-

breteta i un Pilot fi de tinta negra líquida.

Els bolígrafs Pilot eren una de les seves obsessions. Record acompanyar-lo a la llibreria Vara de Rey i comprar-se'n a grapades. Quan venia de València i ens retrobàvem després d'un temps, solia regalar-me'n un. Una altra de les seves dèries que em sorprenien era la necessitat de tenir un posagots per a la cervesa, fins al punt de portar-ne a sobre o fer-se'l ell mateix amb tovallons de paper si no en tenien al bar. Pensava que es devia a la por que algun dels seus versos es fes malbé en caure una gota del vapor concentrat al vidre, però ell també patia si en queia alguna de la meua cervesa a la meua roba i sempre em procurava alguna de les seves solucions.

Quan ja era un poeta consagrat, tot i la seva joventut, el Can Pou, al port, i el Madagascar, a la plaça del Parc, eren el seu lloc de feina a Eivissa i el nostre punt de trobada. A partir de l'any 2000, va aparèixer una altra persona que també es passava hores treballant en aquestes taules, en Jean-Claude Englebert, *Eka*. Estaven destinats a trobar-se, no només per la bohèmia, els capsells, la intel·ligència i la vasta cultura de cadascun d'ells, sinó per la seva ferramenta en comú: els Pilot de tinta líquida negra. Jean-Claude també necessitava posagots i tovallons de paper, però per dibuixar-hi les seves escenes costumistes de la

Manel Marí. Un moment de reflexió en una lectura poètica.

plaça del Parc quan encara era plena d'arbres.

Una nit de 2003, Jean Claude va retratar tres amigues que prenién una copa al Madagascar, que no se'n varen assabentar fins que ell els va regalar la seva obra just acabada de fer. Varen congeniar de seguida i una d'elles després va contactar-ho al seu xicot. Era n'Eva Llorenç, que es va sorprendre en saber que aquell home major de barba blanca era "carn i ungla" amb en Manu, amb qui començava a festejar.

La parella, juntament amb Mariano Torres de Can Pou o Marga

Jarrín, varen tenir cura de Jean-Claude a mesura que la seva salut es va anar agreujant, fins a la seva mort en desembre de 2008. Varen demanar al Consell d'Eivissa, que es feu càrrec del llegat del dibuixant perquè havia acabat depenent dels seus serveis assistencials, que tota l'obra d'*Eka* no quedàs escampada i fos catalogada com pertoca. En aquests moments, el Consell no té cap resposta de què s'han fet dels centenars de dibuixos d'aquella Vila ja desapareguda.

Però l'obra culminant de Jean-Claude és fàcil de trobar. A la darrera etapa de la seva vida, es va dedicar a perfeccionar la tècnica dels dibuixos panoràmics, fins que va aconseguir detallar tot el passeig de s'Alamera en 180 graus damunt 30 posagots, que ara presideixen la paret del fons de Ca n'Alfredo.

"Un intent, un encaç...
una immortalitat que subestima
una part dels dolors i la renúncia
a obrir solcs al camí que ha seguit
[l'arribada].
La llibertat dels nòmades, que ja
[vénen d'on volen]."

(amb en Jean-Claude Englebert, *Deshàbitat*, Edicions 3 i 4, València 2004).

*A poc a poc,
va deixar de ser
el valencià
i va passar a ser
el nostre Manu*

JOSEP ÀNGEL COSTA ■